

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060403

SLUTLIGT BESLUT
2024-02-12
Stockholm

Mål nr
ÖP 10007-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-07-21 i mål nr P 2338-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. M.E
2. A.E
3. A.H
4. F.H
5. A.K
6. J.K

Motpart

1. Miljö- och byggnadsnämnden i Orust kommun
473 80 Henån
2. L.S

Ombud: Jur.kand. L.K

Dok.Id 2014226

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 08:00–16:30

SAKEN

Klagorätt avseende startbesked för nybyggnad av komplementbyggnad på fastigheten A i Orust kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår M.Es och A.Es överklagande.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom, undanröjer Mark- och miljööverdomstolen länsstyrelsens beslut den 28 april 2023, dnr 29055-2022, i de delar det avser A.Hs, F.Hs, A.Ks och J.Ks överklagande till länsstyrelsen samt återförvisar målet dit för fortsatt behandling.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M.E, A.E, A.H, F.H, A.K och **J.K** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva nämndens beslut om startbesked för nybyggnad av en komplementbyggnad på fastigheten A i Orust kommun och besluta att byggnaden ska flyttas eller tas bort.

Miljö- och byggnadsnämnden i Orust kommun har getts tillfälle att yttra sig och förklarat att den inte har något att anföra.

L.S har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M.E, A.E, A.H, F.H, A.K och **J.K** har här anfört i huvudsak följande.

Komplementbyggnaden tar inte hänsyn till landskapsbilden och är uppförd i strid med både kommunens översiktsplan och detaljplanen för området. Området ”Slätterna”, i vilket komplementbyggnaden uppförts, beskrivs i översiktsplanen som ett av kommunens lokala värdefulla naturområden. Komplementbyggnaden ligger 4–5 meter högre än bostadshuset på fastigheten och kan inte rimligen uppfattas som uppförd i anslutning till huset. Övrig bebyggelse i området är lågt placerad och detaljplanen för området markerar konsekvent hög terräng som mark som inte får bebyggas. Deras civila rättigheter påverkas av åtgärden då komplementbyggnaden har haft en väsentlig negativ påverkan på bruksvärdet av deras fastigheter genom att de insynsfria delarna av tomterna numera har direktinsyn från komplementbyggnaden.

L.S har här anfört i huvudsak följande. Startbeskedet innebär inte att klagandenas civila rättigheter påverkas på ett sådant sätt att de ska medges klagorätt. I fritidhusområdet ligger husen uppförda i anslutning till klippvallar. Huvudbyggnaden på fastigheten A är belägen i vad som kan beskrivas som en gryta med klippor som sluttar uppåt från huset. Komplementbyggnaden (gäststugan) har uppförts

cirka 15 meter från huvudbyggnaden. Den mycket enkla gäststugan har placerats i en sänka i borte delen av fastigheten dels för att det var inom en valbar radie från huvudbyggnaden, dels för att minimera byggnadens eventuella påverkan på närliggande fastigheter. Avståndet från gäststugan till klagandenas huvudbyggnader är cirka 30 – 50 meter, vilket påtagligt begränsar möjligheterna till insyn. Gäststugans ingång med tillhörande altandel har placerats på byggnadens södra fasad, vilket begränsar eventuella olägenheter särskilt för ägarna av fastigheten B, vars huvudbyggnad är den av klagandenas huvudbyggnader som ligger närmast komplementbyggnaden. Vidare har gäststugan små fönster på övriga fasader, vilket är en starkt begränsande faktor för insyn. Områdets topografi och fastigheternas läge i förhållande till varandra medför att gäststugan inte påverkar klagandenas utsikt mer än marginellt.

Bygglovsbefriade komplementbyggnader är enligt 10 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, undantagna från den allmänna skyldigheten att genomföra åtgärder på ett sätt som inte strider mot detaljplan. Omständigheten att aktuell byggnad är anlagd på punktprickad mark utgör således inget hinder mot att ge startbesked.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

Frågan i målet är om klagandena har haft rätt att föra talan mot nämndens beslut om startbesked för nybyggnad av en komplementbyggnad på fastigheten A i Orust kommun. Mark- och miljööverdomstolen kan i det här målet inte pröva startbeskedet i sak. Om klagandena, eller någon eller några av dem, bedöms ha haft klagorätt blir det aktuellt att återförvisa målet till länsstyrelsen för fortsatt behandling.

Ett beslut om startbesked för anmälningspliktig åtgärd får enligt 13 kap. 15 § PBL endast överklagas av anmälaren av åtgärden. I praxis har dock i vissa fall även ägare av fastigheter i nära grannskap tillerkänts klagorätt med stöd av den rätt till domstolsprövning som följer av artikel 6.1 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. För detta krävs att klagandens civila

rättigheter faktiskt påverkas av den åtgärd som startbeskedet medger och att klaganden saknar möjlighet att få sina rättigheter prövade på annat sätt genom den nationella rätten (se t.ex. MÖD 2021:3).

Orusts kommuns lägeskontroll 2022-08-24, där komplementbyggnaden på fastigheten A är markerad i rött.

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

A.H och F.H äger fastigheten B som gränsar direkt till A. Avståndet mellan huvudbyggnaden på B och komplementbyggnaden på A är cirka 35 meter. Placeringen av komplementbyggnaden uppe på en höjd inverkar på A.Hs och F.Hs möjligheter att ha insynsfria delar på och fri utblick från sin tomt. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att deras civila rättigheter påverkas av den

åtgärd som startbeskedet medger. Mot denna bakgrund och då de inte kan få sina rättigheter prövade på annat sätt genom den nationella rätten ska de medges klagorätt.

A.Ks och J.Ks fastighet C skiljs åt från A endast av ett smalt markområde som utgör allmän platsmark. Avståndet mellan deras huvudbyggnad och komplementbyggnaden på A är ungefär 40 meter. Även deras möjligheter att ha insynsfria delar på och fri utblick från sin tomt påverkas av komplementbyggnadens högre placering. Mark- och miljööverdomstolen gör i fråga om deras klagorätt samma bedömning som i fråga om A.Hs och F.Hs klagorätt.

M.E och A.E äger fastigheten D, som också den skiljs åt från A av ett smalt markområde som utgör allmän platsmark. Avståndet mellan huvudbyggnaden på deras fastighet och komplementbyggnaden på A är större liksom även avståndet mellan deras fastighets-gräns och komplementbyggnaden. Fastigheten D, och huvudbyggnaden på den, är dessutom högre belägen än de båda andra fastigheterna vars ägare har klagat, varför varken insynen på, eller utblicken från, D påverkas i någon beaktansvärd utsträckning. Sammantaget bedömer Mark- och miljööverdomstolen att M.Es och A.Es civila rättigheter inte kan anses påverkas av åtgärden, varför de inte ska medges klagorätt.

Sammanfattning och avslutande slutsatser

Sammanfattningsvis innebär Mark- och miljööverdomstolens ställningstaganden att A.H, F.H, A.K och J.K ska medges klagorätt medan M.E och A.E inte ska göra det. Med hänsyn till bedömningen i fråga om de fyra förstnämnda klagandena ska, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, länsstyrelsens beslut undanröjas och målet återförvisas dit för prövning av deras överklagande av nämndens beslut i sak. M.Es och A.Es överklagande ska däremot avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Lars Olsson och Rikard Backelin, referent, samt tf. hovrättsassessorn Johan Corell.

Föredragande har varit Ylva Svensson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-07-21
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 2338-23

KLAGANDE

1. M.E

2. A.E

3. A.H

4. F.H

5. A.K

6. J.K

MOTPARTER

1. Miljö- och byggnadsnämnden i Orust kommun, 473 80
Henån

2. L.S

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 28 april 2023 i ärende nr 29055-2022, se bilaga 1

SAKEN

Klagorätt avseende startbesked förnybyggnad av komplementbyggnad på fastigheten A i Orust kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Orust kommun (nämnden) beslutade den 7 december 2021 (MBN del/2021 § 1591, dnr MBN/2021:1550) att ge L.S startbesked för nybyggnad av komplementbyggnad om 24 m² på fastigheten A.

Nämndens beslut överklagades till Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen), som den 28 april 2023 beslutade att avvisa överklagandena.

YRKANDEN M.M.

A.E och M.E (D), A.H och F.H (B) samt, efter partssuccession, A.K och J.K (C) har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att startbeskedet ska upphävas. De har som grund för sin talan anfört i huvudsak samma omständigheter som inför länsstyrelsens prövning.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Efter att ha gått igenom utredningen i målet samt övervägt vad de klagande anfört, finner mark- och miljödomstolen att det saknas skäl att ändra länsstyrelsens beslut. Domstolen delar länsstyrelsens uppfattning att A.E och M.E samt A.K och J.K saknar klagorätt då de inte är rågrannar till A. A.H och F.H, som är rågrannar, är inte heller klagoberättigade då deras civila rättigheter inte kan anses påverkas av den byggnad som startbeskedet avser.

Sammanfattningsvis finner således mark- och miljödomstolen att överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 11 augusti 2023.

Catrin Ångman

Rådman

Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.